

Abstract. The urgency of the issue of globalization and its changes, which has a close connection with the global security of the world, the spread of environmental risks, encourages reference to monitor the implementation of existing international agreements in the field of environmental protection.

Key words: globalization, threats, ecological spher.

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В.М. КУРЕПІН,
старший викладач, кафедри методики професійного навчання,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Анотація. У статті розкрито проблеми формування інформаційно-облікового забезпечення заходів з охорони праці на підприємствах. Висвітлено організаційно-методичні заходи для відображення зв'язку витрат на охорону праці та результатів діяльності.

Ключові слова: інформаційно-облікове забезпечення, витрати на охорону праці, джерела фінансування, витрати, стан охорони праці.

У сучасних умовах господарювання суб'єкти підприємницької діяльності повинні приділяти більшу увагу фінансовому плануванню. Метою фінансового планування є визначення можливих обсягів фінансових ресурсів, капіталу і резервів на основі прогнозування величини грошових потоків за рахунок власних, позикових і залучених з фондового ринку джерел коштів; розробка ефективної системи управління фінансовими ресурсами для досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства.

Законодавчі підстави для фінансування охорони праці передбачені у Кодексі законів про працю України (КЗпП) [1, с. 11], Законах України «Про охорону праці» [2, с. 6], «Про колективні договори і угоди», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».

Відповідно до вимог статей 161, 162 КЗпП : власник або уповноважений ним орган розробляє за участю професійних спілок і реалізує комплексні заходи щодо охорони праці відповідно до Закону України «Про охорону праці» [1, с. 4]. План заходів щодо охорони праці включається до колективного договору. Для проведення заходів по охороні праці виділяються у

встановленому порядку кошти і необхідні матеріали. На підприємствах фінансування заходів з охорони праці може здійснюватись, зазвичай за рахунок:

- виробничих витрат (матеріальні витрати на удосконалення технології та організації виробництва, підтримку основних виробничих фондів у робочому стані, утримання засобів колективного захисту та ін.);

- амортизації основних фондів;

- капітальних вкладень;

- банківського кредиту;

- кошторису затрат бюджетних організацій і установ;

- фонду охорони праці.

Визначено, що до витрат на охорону праці відносяться кошти, витрачені на:

- приведення основних фондів у відповідність з вимогами нормативно-правових актів з охорони праці щодо: механізації важких та інших робіт; захисту працюючих від ураження електричним струмом, дії статичної електрики та розрядів блискавок; діючого технологічного та іншого виробничого обладнання; впровадження в умовах діючого виробництва автоматизованих інформаційних систем охорони праці, систем аналізу та прогнозування аварійних ситуацій;

- усунення впливу на працівників небезпечних і шкідливих виробничих факторів або приведення їх рівнів на робочих місцях до вимог нормативно-правових актів з охорони праці [3, с.2];

- проведення атестації робочих місць на відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці та аудиту з охорони праці;

- проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб та інших працівників у процесі трудової діяльності;

- забезпечення працівників спеціальним одягом, взуттям та засобами індивідуального захисту відповідно до встановлених норм;

- надання працівникам, зайнятим на роботах із шкідливими умовами праці, спеціального харчування;

- проведення обов'язкового попереднього, періодичного і позапланового медичного огляду працівників, зайнятих на важких роботах, роботах з небезпечними чи шкідливими умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі.

Проте, досить часто бувають ситуації, коли заходи повинні здійснюватись без попереднього планування та фінансування. Наприклад, заходи, передбачені в актах розслідування нещасних випадків та профзахворювань, в приписах наглядових та контролюючих органів, за необхідності термінового виконання ремонтних робіт. У такому разі рішення про віднесення витрат на їх виконання до витрат на охорону праці, доцільне приймати на засіданні комісії підприємства з питань охорони праці, за поданням (аналізом, пропозиціями) служби охорони праці.

Слід розрізняти заходи з охорони праці, які стосуються працівників підприємства та заходи з забезпечення безпеки життєдіяльності, які стосуються тих хто відвідує підприємство (партнери, відряджені до підприємства, інші). До заходів з охорони праці можуть бути віднесені заходи, які виконуються:

- на робочих місцях (постійних або тимчасових);
- на ділянках, де перебування працівників виробничо-обумовлено;
- у санітарно-побутових приміщеннях;
- у зонах руху транспортних засобів та працівників.

Фінансування заходів щодо поліпшення умов праці може здійснюватися на багатоцільовій і одноцільовій основі. При багатоцільовому фінансуванні заходи щодо поліпшення безпеки виробничих процесів, технологій, обладнання, машин і механізмів є складовою частиною реконструкції, модернізації, впровадження нових засобів виробництва і кошти на охорону праці окремо не виділяються, а належать до капіталовкладень для оновлення виробництва. Як правило, не слід відносити до витрат на охорону праці, кошти витрачені на ремонт технологічного, побутового обладнання.

Не можуть бути віднесені до витрат на охорону праці витрати на будь-які ремонти будівель і споруд: капітальні, поточні, планово-попереджувальні, косметичні тощо. Такі витрати здійснюються, в першу чергу, за рахунок фонду амортизаційних відрахувань або ж загальногосподарських витрат, за певних умов можуть бути використані інші цільові фонди та джерела фінансування. Винятком може бути ремонт додатково встановленого обладнання, що покращує умови праці понад встановлені норми (кондиціонера, додаткової системи вентиляції, т. ін.) та засобів безпеки: сигналізації, блокування та відключення.

На підприємствах що фінансуються з бюджету існує своя специфіка при плануванні витрат на охорону праці [4, с.3]. Підприємства щорічно складають проєкт кошторису на наступний бюджетний рік та подають його на затвердження до головних розпорядників бюджетних коштів. Порядок складання кошторису затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 228 від 28 лютого 2002 р., в редакції постанови КМУ від 30.11.2016р. № 875. Чинна форма кошторису організації бюджетного фінансування, яка затверджена наказом Міністерства фінансів України № 57 від 28.01.2002 р., та бюджетна класифікація, нажаль, не мають окремого коду чи розділу стосовно видатків на охорону праці, як це передбачено генеральною угодою, через що ці витрати доводиться враховувати у декількох кодах.

Міністерство фінансів України у листі до головних розпорядників бюджетних коштів від 29.01.09 № 31-18030-14-20/2311 запропонувало доручити бюджетним установам передбачати у розрахунках до кошторисів окремим розділом видатки на охорону праці. Розрахунок витрат на охорону праці додається до проєкту кошторису, його форма узгоджується з розпорядником бюджетних коштів. Для більш прозорого та раціонального використання дуже обмежених коштів, доцільне у розрахунку передбачати окремими рядками кошти, які відносяться до витрат на охорону праці та інші працезахоронні заходи, які фінансуються з цільових фондів чи за рахунок загальногосподарських витрат.

Таким чином, вирішення проблем покращення стану охорони праці потребує комплексного підходу, який передбачає розробку та реалізацію низки заходів на рівні як держави так і роботодавця. Результати проведеного дослідження свідчать про те, що, незважаючи на певні зрушення в організаційно-правовому полі, існує цілий комплекс проблем економічного, інформаційно-облікового характеру. Систему контролю за витрачанням коштів, виділених на охорону праці на рівні підприємства, слід удосконалити таким чином, щоб забезпечити їх спрямування за цільовим призначенням.

Література:

1. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 р. № 2694-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2694-12>.

2. Кодекс законів про працю України: Науково – практичний коментар / [Арістова І. В., Безусий В. В., Бондар С. О. та ін.]; за ред. Погрібного О. О., Шопіної І. М. – К.: Правова єдність, 2009. – 456 с.

3. Курепін Д. В. Сутність відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки / В. М. Курепін, В. С. Іваненко // День Землі - Earth Day [Електронний ресурс] : тези доповідей здобувачів вищої освіти спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті, м. Миколаїв, 22 квітня 2020 року. - Миколаїв: МНАУ, 2020. – С.31-33.

URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7042>.

4. Курепін В. М. Проблеми вдосконалення системи управління охороною праці у банківських установах / В. М. Курепін, А. В. Демченко // Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти : матеріали ІV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції., 20-21 листопада 2019 р., м. Миколаїв. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – С. 168-171. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6410>.

***Abstract.** The article reveals the problems of formation of information and accounting support of labor protection measures at enterprises. Organizational and methodological measures to reflect the relationship between labor protection costs and performance are highlighted.*

***Key words:** information and accounting support, labor protection costs, sources of financing, costs, state of labor protection.*